

Vacantie Kinderfeest eeuw lang een begrip

Een kleine eeuw was het Vacantie Kinderfeest een begrip. Kinderen werden meegenomen de natuur in. Helemaal verdwenen is het niet.

Het initiatief kwam uit sociaal-democratische hoek. In Rotterdam gaan ze ervan uit dat daar de eerste stappen zijn gezet: Suzze Groenewegen, later het eerste vrouwelijke Kamerlid in Nederland, zou in 1912 een 'vacantiekinderfeest' op poten hebben gezet, een paar duizend Rotterdamse kinderen gingen een dagje naar het strand. Anderen berichten dat een groep Amsterdamse onderwijzers in Amsterdam zoets al in 1905 deed. Hoe dan ook, in allerlei steden kwamen clubs van de grond die zich Vacantie Kinderfeest noemden, VKF. Aanvankelijk ging het maar om één

dag, maar wat voor dag. Het was niet alleen dat ravotten buiten, het was ook de ambiance. Vaak stond er een tamborcorps op het CS of aan het IJ om de vertrekkers uitgeleide te doen. En voordien was de spanning al opgelopen. Citeren we het lied 'Vacantie-kinderfeest' van O.S. van der Ven en H.J. den Hertog:

*Hij was nog nooit met spoor of boot
Naar zee of bosch geweest;
Nu mocht ie voor den eersten keer
Mee met 't Vacantie-feest.
Den dag te voren zei z'n Moc:
'Om zeven uur naar bed!
En Janje kneep zijn oogen toe
En neuriede van pret.
Dat wordt de fijnste dag van 't heele jaar,
Naar buiten gaan we morgen met elkaar.*

Het Amsterdamse VKF opende eigen vakantieoord, waar zesdeklassers (hoogste groep) met hun docenten drie dagen logeerden. De huizen stonden in Nunspeet (sinds 1925), Renkum (1926), Valkeveen (1930) en

Huizen (1957). Na de oorlog was er zelfs de mogelijkheid er met de hele klas drie weken naartoe te gaan. Gerard Co van Parreren, zoon van een onderwijzer die nog een tijd VKF-voorzitter was: „Je nam je schoolmateriaal mee, 's ochtends kreeg je les.” Zijn herinneringen aan de oorden zijn louter zonnig en hij roemt nog de andijviestampot met kaantjes uit Renkum. Thuis heeft hij nog een gele collectebus staan van het VKF; behalve van subsidie en een kleine eigen bijdrage moest het VKF het hebben van straatcollectes.

Bleekneusjes

Johan Gademan, zoon van de laatste beheerders van het huis in Renkum, groeide op met die bleekneusjes: „Ze waren veel verder in hun ontwikkeling dan ik. Ze zoenden, dat kwam niet bij mij op.” Van nature hadden ze echter minder verstand, zegt Gademan. „Dan wezen ze naar de grond en zeiden ze 'ekels', op z'n Amsterdams, dat waren dan dennen-

appels.” In de jaren zeventig en tachtig liep de belangstelling terug, Renkum of Valkeveen waren niet meer zo imponerend voor kinderen die met hun ouders op vakantie naar Spanje gingen. In 1986 stopte de gemeente de subsidie. Het VKF trok zich terug in één huis: het Gustav Brieglebhuys in Valkeveen, destijds geschonken door verffabrikant O.W.G. Briegleb. Het hoofdgebouw wordt inmiddels particulier bewoond, maar andere delen van het complex zijn nog steeds in gebruik en er zijn blokhutten gebouwd. Jolanda Kerkhof beheert het huis, zoals haar ouders dat eerder deden. Ze doet het succesvol: heel 2009 is al volgeboekt. „Kinderen slapen hier nog steeds tegen kostprijs.”

PAUL ARNOLDUSSEN

www.kindervakantiehuis.nl (Valkeveen) en vakantiekinderhuis.nl (Renkum).

Vakantiehuis rond 1950.

FOTO GPD



In de verhalenserie 'Groeten uit de hemel' vertellen kinderen van bekende landgenoten over de band met hun overleden vader of moeder. Vandaag aflevering twee: Maurice Hermans, zoon van podiumtovenaar Toon.



Botsen tegen de berg die Toon heet

Dat ene moment. Vader en zoon samen op de rand van een hotelbed in New York. Het was 1968. Toon Hermans blies op het laatste moment zijn Broadwayshows af. Amerika was hem te groot, te zakelijk. „Hij vond zichzelf iemand van de kleine stad”, zegt zijn zoon Maurice (1949). Nooit voelde hij zich méér verbonden met zijn vader. „Als iedereen zo eerlijk was tegenover zichzelf, zou de wereld er een stuk beter uitzien.”

Ik heb Toon Hermans goed gekend, hoort hij zogenaamde deskundigen vaak beweren op radio en tv. Een raar zinnetje, vindt hij het. „Iedere keer als ik het hoor, denk ik: hoe kom je erbij? Ik kende hem vanaf mijn geboorte. Vanaf 1970 tot zijn overlijden in 2000, ben ik bijna iedere dag bij hem geweest. Miljoenen kilometers gereden, onge-

veer alles samen meegemaakt. Maar ook ik vraag me nog steeds af hoe goed ik hem eigenlijk heb gekend. Want iedere dag hoor ik weer nieuwe dingen in zijn werk. En ook mijn broers komen soms nog met herinneringen waarover ik me na al die jaren nog kan verbazen.” Hij vertelt zijn verhaal thuis, in Zuid-Limburg. Een imposante villa met zwembad aan de bosrand. In de woonkamer kleurige schilderijen van de hand van vader Toon. Tegen de wand een tafel vol ingelijste foto's: een familieërdie in portretten. Zijn vrouw, zijn drie kinderen, zijn vader, zijn moeder, zijn schoonfamilie en zijn twee broers. Zijn oudere broer Michael (1947) is yogaleraar, zijn jongere broer Gaby (1957) runt een productiebedrijf voor reclamefilms.

Sportleraar

Maurice Hermans zou sportleraar worden. Hij zat op het CIOS in Overveen toen vader Toon in 1968 op tournee ging door Canada. In Nederland stond de entertainer op het top punt van zijn roem. Amerika zou de volgende stap zijn. Hij liet zijn succesnummers in het Engels vertalen, waarna Canada een voorproefje zou zijn van het grote werk op Broadway. „Hij vroeg of ik mee wilde. Ik begon met koffers sjouwen, maar kreeg steeds meer te doen.” Op school hebben ze Maurice nooit meer teruggezien. Terug in Nederland werd hij eerst de chauffeur en later de manager van zijn vader. „Voor mijn loopbaan was het vast beter geweest als ik los van hem was komen te staan, maar ik kon hem niet alleen laten. Zonder regelaar om zich heen was hij hulpeloos. En ik wilde ook niet meer bij hem weg, want ik was aan het theatervak verslingerd geraakt.” Maurice speelde mee in voorstellingen van senior en nam in 1988 zelfs het voorprogramma voor zijn rekening. „Het werd een mislukking. Ik botste tegen een berg die Toon heet. Het publiek dacht: hij verbeeldt zich zeker dat hij net zo goed is als zijn vader. En dan wordt het moeilijk. De

zoon van een groentebroer kan probleemloos de zaak van zijn vader overnemen, maar in dit vak gaan ze vergelijken. En dan loop je vast als je de zoon bent van een geliefd theatermaker. Dat zijn bijna wetmatigheden in dit vak. Daarom werd Johnny Kraaijkamp junior ook nooit zo populair als zijn vader en daarom kon Liza Minnelli haar moeder Judy Garland nooit overtreffen.”

„Mijn vader zei altijd: als jij in dit vak iets wilt bereiken, moet je naar het buitenland. Maar dat durfde ik niet aan. Noem het maar angst voor het onbekende. Eenzelfde soort angst die mijn vader overviel toen we in New York waren. Wij hechten aan het vertrouwde.”

Verdriet

Maurice monteerde tv-programma's voor zijn vader en hielp hem nog jaren bij het maken van shows. Maar zelf ging hij het podium niet meer op. „Ik wist alles van het vak, maar kon het niet kwijt.” Hij werkte een paar jaar bij de evenemententak van amusementsreus Joop van den Ende en begon zijn eigen festiviteitenbureau in Maastricht. Tot zijn vader overleed. „Toen was ik zo van slag dat ik een jaar niks meer kon doen. Al was het een troost dat we ons verdriet konden delen met miljoenen landgenoten. Dat maakte het veel makkelijker dan bij het overlijden van mijn moeder, tien jaar eerder.” Zijn bedrijf kwam na dat jaar nooit meer op gang. Hij heeft zijn handen vol aan de nalatenschap van zijn vader die hij in samenspraak met zijn broers beheert. „Er liggen nog een paar honderd cassettebandjes met invallen en gedachtesprongen van Toon. En dan zijn er nog stapels foto's en duizenden vellen met aantekeningen. Daar zitten prachtige liedjes en versjes bij. Als ik die lees, denk ik meteen: wat kan ik daarmee? Hoe kan ik anderen daar óók van laten genieten? Toon heeft dat toch niet allemaal voor niets gemaakt?”

Liefde

Uit het niet eerder uitgebrachte werk selecteerde hij liedjes en gedichten die hij samen met Willem Nijholt en Chantal Janzen op cd zet. Teksten die ook na zo veel jaar niets aan kracht hebben verloren, zegt Maurice. „Met zijn woorden kon hij het bestaan van zijn publiek kleuren en een beetje leuker maken. Ik denk dat de mensen dat nu meer dan ooit nodig hebben. Bijna iedere dag merk ik hoe sterk het publiek nog met hem bezig is. In brieven en mailtjes stelden fans me vragen over zijn werk. Onderweg vertellen mensen me



Maurice Hermans dagelijks bezig met artistieke erfenis

Maurice Hermans

FOTO ROB OOSTWEGEL

spontaan herinneringen aan hem. Gewoon, gezellig. Zo slaat die liefde voor hem op mij over. En dan lijkt het net alsof hij ons hier nog een beetje aan hem laat warmen.”

Geld

Begin met hem maar niet over de jongste generatie entertainers. Té schreeuwerig, vindt hij ze. Té plat, ook. „Alleen Brigitte Kaandorp, Youp van 't Hek en Herman Finkers komen in de buurt van de theaterlure van mijn vader. De meesten denken dat ze goed zijn omdat ze bekend zijn van de tv. Maar zo werkt het natuurlijk niet. Bekendheid zegt niks over kwaliteit. Die categorie artiesten is zo weer vergeten. Om iets te bereiken in het theatervak, moet je leven voor je optreden. Bij mijn vader stond de hele dag in het teken van zijn voorstelling. Hij praatte nooit over geld of roem, maar was alleen maar bezig met creëren. In alles wat hij deed, proefde je de liefde voor het vak. Hij had ook altijd zin in de voorstelling. Dat voelt een zaal. En dan pas krijg je de wisselwerking tussen artiest en publiek.”

Bij het beluisteren van de nagelaten bandjes van zijn vader herkent hij rederingen die hij zelf ook maakt. „Ik zit niet op het niveau dat Toon had, maar we hebben een vergelijkbare verwondering over de natuur en mensen. Net als hij kan ik genieten van een mooie wolkenlucht. En ik kijk met dezelfde glimlach als hij naar types die met zo'n air-van-zeker-weten het weerbericht brengen of politieke standpunten verkondigen. De argwaan tegen figuren die zo overtuigd zijn van zichzelf delen we. Maar ik lijk ook op mijn moeder. Zij kon heel goed met mensen omgaan en was tegelijk heel timide. Ik hang ook erg aan gezelligheid, maar mis misschien de brutaliteit om op de voorgrond te treden.”

Dichtbij

De tijd dat hij zich druk maakte om wat hem niet lukte, ligt achter hem. Het is goed zo. „Dankzij mijn vader heb ik een prachtig leven. Want het is een voorrecht om iedere dag bezig te zijn met het moois dat hij achterliet. Door zijn creaties leeft hij voort. Dat brengt me in de bijzondere posi-

tie dat ik mijn vader jaren na zijn overlijden nog zo dichtbij me heb.” De talenten van hun opa zijn uitgewaaid over de kinderen van Maurice: zijn dochter werkt als producer bij de VPRO, zijn ene zoon runt een cateringbedrijf, de ander is kunstschilder. Alledrie wonen ze in het Gooi. Om dichterbij ze te zijn, overwegen Maurice en zijn vrouw ook daarheen te verhuizen. Maar zijn ouders houden hem een beetje tegen. Om de twee weken bezoekt hij hun graf, in Sittard. En hij gaat vaak naar het Gemma-kapelletje waar ook zijn vader rust vond. Nooit loopt hij het theater in Sittard binnen zonder het bronzen beeld van zijn vader even in de ogen te kijken. „Als ik hem daar zie staan, besef ik hoe sterk we met elkaar zijn verbonden. Ook op zondagmiddag kan me dat zo maar overvallen. Als ik dan de voetbaluitslagen op de radio hoor, denk ik soms: moet ik Toon niet vertellen dat zijn Feyenoord heeft verloren?”

JAN VRIEND

Volgende week aflevering drie: Suus Ruis, dochter van Willem Ruis.

Over Toon Hermans

Toon Hermans (1916-2000) was entertainer, dichter en kunstschilder. Hij groeide op in Sittard. Nadat hij naar Amsterdam was getrokken, maakte hij deel uit van bekende radiorevues. Zijn doorbraak kwam in 1958 toen hij het als eerste Nederlandse artiest waagde om met een onemanshow het land in te gaan. De series die hij in theater Carré speelde, groeiden uit tot hoogtepunten in het vaderlandse amusement. Hij blonk uit in het neerzetten van typetjes en in speels taalgebruik. Maar vaak had hij niet eens woorden nodig: zijn gebaartjes en blikken waren genoeg om de lach op te roepen. Toon Hermans was getrouwd met Rietje, ze kregen drie zonen. In 1996 trad hij voor het laatste op. Toch werkte hij nog aan een nieuwe cd die na zijn overlijden uitkwam.



Toon Hermans

Foto Kippa

Maurice Hermans.